

Çocukluğum Anayurdum

— sahara · 01 Ocak 2021

Çocukken en mutlu olduğum akşamlar bayram akşamları olurdu. Arife günü bir türlü bitmezdi. Hele bir akşam olsun. Akşam yemeğinden sonra hemen yatağa girip bayram sabahının olmasını beklerdim. Aynı heyecana küçük erkek kardeşim, benden iki yaş büyük ablamda katılırdı.

Sabah erkenden uyanıp annemin büyük ablama pişirdiği kırmızı gelincik renkli pişileri sıcak sıcak hele de altın renkli bala bandırarak yemek çocukluğumun en hoş anıları içinde saklıdır. Senede iki bayram ve büyük çayır biçilirken ben de köyde olduğum zaman pişi yeme şansım olurdu.

İlkbahar eli kulağında, yaklaşmıştı. Kırkların güney yüzü göğermeye başlamıştı bile. Evimizin karşı yamacında boydan boya uzanan ormanda kuş sesleriyle uyanıyorduk. Henüz 3. Sınıftım. Babamın:

“Oğlum uyan yavaş yavaş!” demesiyle uyandım. Zaten sabah erkenden uyanacağıma söz vermiştim kendime. Gözlerimi açtığım gibi pantolonumu kaptım. Gömlek, ceket saniyenin içinde üzerimdeydi. Ocak başında annemin pişileri beni bekliyordu. Yüzümü yıkadığım gibi babamın yanında sofrada yerimi aldım hemencecik.

Arife günü söylemişti babam: “Yarın seni camiye, bayram namazına götüreceğim...” Babamla beraber kızarmış pişilerden çabucak yiyip yola düştük. Ha bu arada babamın tarifıyla abdestimi de aldım...

Annemden; Subhaneke, Kulhuallah, Elham ve İnneeğtayna'yı öğrenmiştim. Namazın nasıl kılınacağını da tarif etti babam. Etraf aydınlanıyordu yavaş yavaş. Mavi dumanlar yükseliyordu evlerin bacalarından. Hava oldukça ılıktı. Martı bitti, bitiyordu. Cami dolmuştu hemen hemen... Okul arkadaşlarım, daha büyük çocuklar caminin üst katında yerimizi aldık. Babamın tarif ettiği gibi önümde ve yan tarafımda kılanlara da dikkat ederek namaz kılıp dışarı çıktık.

Biz küçükler, büyüklerimizin ellerini öperek büyükler de birbirlerine sarılarak bayramlaştık. Tuhafıma giden bir olay oldu. Karşılıklı iki gurup ortalarına aldıkları birer orta yaşlı kaba siyah bıyıklı amcayı tokalaştırmak istiyorlardı. Başöğretmen, bizim öğretmenimiz, diğer öğretmenler de oradaydı. Bu tokalaşma bayram kutlamasına benzemiyordu. Amcamlara ayaküstü uğrayıp yengemlerle de bayramlaştık. Fazla eğlenmeden eve döndük. Evde işler bizi bekliyordu. Koyunlar, sığırlar bakım ister her günkü gibi. Ve annem, ablalara sıra geliyordu bayram ziyaretleri için...

Eve dönerken sordum babama:

“O iki amca tokalaşırken niçin yüzlerinde bayram neşesi yoktu?”

“Onların arası yokmuş, küsmüşler birbirlerine!” Babam sözünü kesmeden anlatıyordu:

“Köyde adettir. Küsler barıştırılır! İki komşunun uzun süre küs kalmasına seyirci kalmak ayıptır köy yerinde!” Okulda, oyunbozan arkadaşlarımızla kırgınlık olurda zaman zaman... Bir ya da iki teneffüs sürerdi gönül koymalar. Aynı gün içinde, okul paydos olunca güle oynaya evlerimize dönerdik.

Aynı yıl, okul tatile girince çobanlık serüvenim başladı. Artık yaz boyu koyunlarımızı ben güdecektim. Okul çantamı bıraktığımın ertesi günü de elde değnek, önümde amcalarımın ve bizim sürü ver elini yemyeşil çayırlar. Yüzün üzerinde sağım koyunlardan sorumluydum artık...

Günler yavaş geçiyordu! Uzun yaz günlerinde akşamlar geç gelir. Hele de bozuk havalarda. Yayla düzlüklerinde güdüyordum sürümü. Yüzümün derisinin iyice esmerleştiği cebimde taşıdığı küçük aynama yansiyordu. Ortadan yarılmıştı alt dudağım. Ara ara kanıyordu bazı günler! Güneşli günlerde güzeldir otlaklarda koyun gütmek. Çoban arkadaşlarla sohbetinde doyum olmaz... Güreşe tutardık, çelik çomak oynardık... Yağmur yağınca çile başlar. Hele rüzgâr çıkarsa yağmurun arkasından!

Bir ağustos akşamında, güneş dağların doruklarına son altın ışıklarını gönderirken yayla evine döndüm koyunlarımla. Annem ve yengem hemen sağım işine başladı. Biraz sonra babam ve kirvem tırpan, dirgen tırmıklar omuzlarında köyden geliyorlardı. Yanımıza yaklaşırken kirvem: “Bereketli olsun bacılar...” diyerek yayla evimize girdiler. Sağım bitti. Eve döndük annemle.

Babamla kirvem derin bir sohbe dalmıştı. Annem önce sütleri krema makinesinden geçirdi. Kirvemlerin koyunlarını ve iki sığırını da annem sağıyordu. Güneş çoktan batmış gökyüzünde ay parlamaya başlamıştı. Tatlı, ılık bir ağustos havası vardı dışarda. Yemek yendi... Kirvem:

“Önceki hafta cuma çıkışı köyce anlaştık komşular. Ardahan’ın Çataldere Köyü’nün yaylasının biçeneğini tuttuk. Ok ihtiyacı olan komşularla biçim yapıp otları daha sonra böleceğiz... Yarın erkenden Bismillah ya Allah deyip işe başlıyoruz...” Sözü babam aldı. Anneme:

“Koyunları komşunun oğlu otlatsın yarın. Oğlum da Çataldere yaylasına götürelim. Bize su getirir susadığımızda...” İçimi tanımsız bir sevinç kapladı. Bir günlükte olsa çobanlıktan azat olacaktım. Bir günün beyliği de bir günün beyliğidir!

Sabahleyin erkenden uyandım. Zaten alışkındım. Çocuk da olsan çobanın üzerine güneş doğmamalı. Çocuk, birazcık uyusun diye beni uyandırmamışlardı! Koyunların sağım işi bitti erkenden. Annemin kaşla göz arasında hazırladığı kahvaltı sofrasına dizildik.

Güneş ufuktan bir mızrak boyu kadar yükselmişti. Kalabalık, kadınlı, erkekli bir topluluk olmuştu yayla düzlüklerinde. Erkeklerin ellerinde tırpanları, kadın ve kızlar dirgen ve tırmıklarla hoş bir görüntü oluşturuyordu. Adamlar, kadın gurubundan birkaç adım önde; kadınlarla benim gibi ellerinde su kapları olan çocuklar arkadan yürüyorduk. Kızlar, allı-yeşilli, mor ve pembe basmalı giysileriyle yaylalarda ki hayvan ayağı girmemiş renk renk yayla çiçekleri kadar güzeldi. Hele bazılarının taralı kömür karası siyah saçları bellerini dövüyordu. Başörtüleri saçlarının ancak yarısını kapatıyordu.

Yolculuk hayli uzun sürdü. Çataldere Köyü'nün biçilmek için bırakılmış yayla düzleri sarı, mavi, mor çiçekleriyle dünya cenneti idi. Gök kuşağı renklerinin bütün tonlarını bu düzlüklere bırakmıştı. Hafif serin bir rüzgâr esiyordu. Rüzgârla çimenlerde oluşan dalgalanma muhteşemdi. Kafile, kısa süre mola vererek iş başı yaptı. Amcalar, babam guruplar halinde alabildiğine geniş biçenekte tırpanlarına sarıldılar.

Sucu olarak gelen sınıf arkadaşım Zeki, Ahmet, Kemalettin'le nego diye adlandırdığımız altın otu çiçekleri toplamaya başladık. Biçeneğin ortasında menderes oluşturarak akan derenin aşağılarında koyu kırmızı gelincikler vardı. Gelincikleri yaylaya dönerken akşamüstü toplamaya karar verip biçenlerin yanına döndük. Gelinciklerin yaprakları nazlıdır. Erken solduklarını bilirdik.

Kadın ve kızlar biçilen otları toplamaya başlamıştı. Arkadaşlarla, terleyip susayan büyüklerimize su getirmek için su kaplarıyla Nazım Amcanın yerini tarif ettiği pınara doğru yöneldik. Çiçeklerle bezeli yeşil çimenler arasında dolaşmak, çiçek toplamak çobanlıkla karşılaştırılmayacak kadar güzeldi. Öğlen oldu. Bohçalar ortaya açıldı. Allah ne verdiyse güle oynaya bir arada yemek yendi. Sutaşıma düğün bayram! Biz çocuklara hiç ağır gelmedi.

Ne yazık ki, zaman çabuk geçti. Gölgelerimizin boyu uzadı iyice. Bir günlük çalışma süresi sona erdi. Dönüş başladı yaylaya. Büyüklerimiz anlatıyordu. Hava uygun giderse bir hafta on gün içinde kağnı arabalarıyla otları köye taşımaya başlayabiliriz. Ardahan köylerine ait yüksek dağların eteklerindeki geniş düzlükler, otlaklar ilginçti... Güzeldi!

Daha da güzel olan kadın, erkek bir arada neşe içinde çalışıp köyümüzde 6 ay süren kış için hazırlık yapmaktı. Diğer yaz günleri benim çobanlık yaşantım devam etti! Sonbaharın gelmesi, okulun açılması için günleri saymaktan öte başka seçeneğim yoktu. İlk kez bayram günü camiye gittiğim ve Çataldere yaylalarında yaşadığım o güzel gün hafızamın derinlerinde kayıtlı. Ve de köyümdeki bir birlik, dostluk ve örnek komşuluk ilişkileri...